

Sleutel 6: Ga na welke leerprocessen nodig zijn

Professionalisering is een complex fenomeen dat geen 'one size fits all' – benadering verdraagt. Bij het formuleren van professionaliseringsbeleid en het ontwerpen van leer-situaties is het van belang om vooraf te onderzoeken welke leerprocessen nodig zijn. We gaven eerder drie gouden tips. Deze diepen we verder uit.

1 Ontwikkel gedifferentieerd leerbeleid

Denk bij de ontwikkeling van professionaliseringsbeleid na over strategische, tactische en operationele belangen en over het collectief en persoonlijk leren om die belangen te ondersteunen. Een methode waarmee die verschillende dimensies uitgewerkt kunnen worden is de **Open Space- methode**.

Insteek van deze methode: breng de belanghebbenden in één ruimte bij elkaar. Interne belanghebbenden zoals leraren, onderwijsondersteunend personeel en schoolleiders en bestuurders, en ook leerlingen en ouders, maar ook externe belanghebbenden, zoals aanleverend en/of afnemend onderwijs, lokale bedrijven en instellingen en de overheid. Tijdens een Open Space wordt er door de deelnemers in kleinere groepen en vaak in meerdere rondes over een vraagstuk nagedacht. Bijvoorbeeld over de vraag: hoe gaan we om met de ontwikkeling van ons onderwijs in deze tijd?

Tijdens zo'n bijeenkomst kunnen strategische vragen aan de orde komen, waarbij wordt nagedacht wat de toegevoegde waarde is van het huidige onderwijs. Daarbij kunnen dan vragen aan de orde komen als: waarom doen we wat we doen, welke activiteiten zouden we daarom moeten gaan versterken? Maar ook: wat zouden we in de toekomst moeten afzwakken, wat zouden we moeten gaan ontwikkelen en ook wat zouden we dan moeten schrappen?

Tactische vragen die dan aan de orde zijn kunnen dan over het ontwerp gaan. Hoe ontwikkelen we het onderwijs voor de toekomst? Welke gezamenlijke en persoonlijke leerprocessen moeten we op gang brengen? En wie willen we daarbij betrekken? Operationele vragen gaan dan over wat dit in de praktijk betekent. Daarbij kunnen dan vormen van collegiale consultatie dienstbaar zijn. Tijdens zo'n Open Space wordt er voor gezorgd dat naast de opbrengsten ten behoeve van een (gedifferentieerde) beleidsstrategie ook een daarvan afgeleid professionaliseringsbeleid in kaart wordt gebracht.

2 Ontwikkel moresprudentie

Het leren en professionaliseren van leraren is normatief. Dat wil zeggen dat waarden en normen een belangrijke rol spelen in het onderwijswerk, of je nu leraar of conciërge bent, of intern begeleider of schoolleider. Moresprudentie wil zeggen dat je een proces op gang brengt waarin je systematisch kennis vergaart over en inzicht verwerft in de wijze waarop er in de onderwijsorganisatie, in de school, in de klas, in het werk met individuele leerlingen wordt omgaan met het morele aspect van het onderwijs. Moresprudentie heeft als doel om houvast te bieden bij het omgaan met morele vraagstukken in werksituaties. Voor de ontwikkeling van een persoonlijk en gezamenlijk moreel kompas hebben we vier verschillende manieren voorgesteld om

daarover met elkaar na te denken: door een dialoog over de gevolgen van je handelen (gevolgenethiek), over gedragsregels (plichtethiek), over wat jullie met de leerlingen en met elkaar bindt (relationele ethiek) en over wat jullie persoonlijke ethos is (bestaansethiek). Zulke dialogen kunnen leiden tot een gemeenschappelijk kader. Een houvast voor morele afwegingen in de frontlijn van het onderwijs, bij de uitvoering van beleid en bij het formuleren van plannen. Het werken aan moresprudentie vraagt om persoonlijk en collectief leren en kan een brug slaan tussen beleid en praktijk.

denken over de wijze waarop mensen met 'hun hoofd op de romp' en mensen met 'hun hoofd tussen de duimpjes' met elkaar kunnen blijven samen leren en samen werken. Waarom technologie daarbij kan helpen en hoe dat voor de verschillende bedoelingen van het onderwijs, zoals kwalificatie (het verwerven van vaardigheden), socialisatie (het met elkaar leren omgaan) en persoonswording (volwassen leren worden én blijven), in een digitale leeromgeving vorm kan krijgen. Voor leerlingen én voor onderwijspersoneel.

Maak slim gebruik van digitale mogelijkheden

Technologie kan een leraar nooit vervangen, maar het kan wel bijdragen aan goed onderwijs en aan de professionalisering van onderwijsmensen zelf. Om technologie op een effectieve en betekenisvolle manier in te zetten is het belangrijk om goed na te

Masterclasses

Meer inspiratie nodig? In de masterclasses professionaliseringsbeleid onderzoekt dr. Ton Bruining met u wat er al goed gaat met uw professionaliseringpraktijk en hoe u de lat omhoog kunt brengen.

25 september:	Van scholing naar professionalisering
9 oktober:	Professionalisering die werkt, deugt en deugd doet
6 november:	Professionele leercultuur
20 november:	De school als netwerkorganisatie
4 december:	De Next Step voor uw interne huisacademie

Meer informatie en inschrijven:

www.kpcgroep.nl/masterclasses

Ton Bruining en/of zijn collega's zijn u verder graag van dienst, bijvoorbeeld als onderzoeker en adviseur, als procesbegeleider of als projectleider.

Meer weten? Neem contact op met KPC Groep: info@kpcgroep.nl

KPC Groep

Verstand van leren
Gevoel voor mensen

Infographic over professionalisering:
www.kpcgroep.nl/zevensleutelsvoorprofessionalisering